

Ústav germánských studií

Posudek na bakalářskou práci

Soni Kyselové

na téma

Phraseologismen in der Erzählung „Buchmendel“ von Stefan Zweig und in ihrer tschechischen Übersetzung 75 stran. ÚGS FF UK 2014 (obhajoba 2015).

Předkládaná práce se zabývá kontrastivní analýzou frazémů v novele Buchmendel od Stefana Zweiga psané v němčině (jazyk originálu) a v jejím českém překladu od Luby a Rudolfa Pellarových.

Práce je tradičně dělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se autorka vyjadřuje k základním otázkám frazeologické terminologie a ke znakům frazémů (autorka zde užívá německý termín frazeologismus). Tyto kapitoly nejsou samy o sobě v ničem průlomové, ale vzhledem k rozmanitosti pojmosloví v oblasti frazeologie se jeví jako nepostradatelné.

Autorka dále uvádí i stručný souhrn klasifikace frazémů. Tato kapitola sice doplňuje předchozí dvě kapitoly o znacích a podstatě frazémů, ale jeví se vzhledem k empirické části práce jako relativně nadbytečná. Ve čtvrté kapitole teoretické části je ovšem rozpracováno téma kontrastivní frazeologie, které je vzhledem k tématu celé práce neoddiskutovatelně potřebné a vhodné. Je na místě říci, že v případě prvních tří kapitol autorka čerpá především z osvědčené a ne příliš široké sekundární literatury (díla Burgerova, Fleischerova a Palmové), zato ve čtvrté kapitole týkající se kontrastivní frazeologie přibírá řadu zajímavých, relevantních a užitečných děl, která také správně cituje nebo na ně odkazuje.

V praktické části si autorka nejdříve přesněji vymezuje cíl své práce, jímž má být analýza frazémů ve výše zmíněném díle a jeho překladu. Jde jí v první řadě o sesbírání všech vyskytnuvších se frazémů, dále o jejich zařazení do skupin podle stupně ekvivalence a také následně o podrobný popis shod a odlišností formálních, sémantických i stylistických. V neposlední řadě autorka zařazuje do analýz svůj názor o vhodnosti užitého překladu, příp. nabízí jiné možnosti překladu. Vlastní analýzy probíhají v kap. 3 praktické části práce a frazémy jsou zde řazeny v rámci jednotlivých skupin ekvivalence. Autorka úzkostlivě dodržuje stanovený formát popisu k jednotlivým komentovaným frazémům, čímž dodává celé praktické části přehlednost a úplnost. Je beze sporu, že autorce nechybí pozorovatelské schopnosti, ale na některých místech by bylo jistě možné jít v pozorování ještě hlouběji. Je logické, že některé frazémy a jejich překlady vybízí k bohatším komentářům (např. na str. 30 frazém ins Leere starren), u jiných naopak nelze než konstatovat vhodnost či nevhodnost jejich užití. Od toho se odvíjí i stupeň přínosnosti jednotlivých komentářů. Na některých místech se autorka ve své argumentaci možná měla pokusit o větší propojení s teorií (např. str. 29 dole).

Ústav germánských studií

V závěru práce autorka shrnuje vše podstatné, nabízí statistický přehled řazení frazémů do skupin podle ekvivalence a kvantitativní vyhodnocení. Následně shrnuje výsledky svých kritických analýz a ještě přidává popis nejčtenějších obtíží, které se vyskytly při rozřazení frazémů do skupin podle stupně ekvivalence a při určování frazémů vůbec.

Práce je na slušné jazykové úrovni, obsahuje četné, vesměs správně užitě odborné termíny. Některé gramatické či pravopisné chyby (jejich výběr viz níže) lze tak doufejme přičíst spíše nepozornosti, anebo se jedná o překlepy.

Autorka dokazuje, že umí vyhledat a zpracovat vhodnou odbornou literaturu, na níž pak v práci správně odkazuje, nebo z ní cituje. Lze vyzdvihnout také snahu o propojení teoretické a praktické části v tom ohledu, že do některých teoretických pasáží vkládá příklady své (z praktické části práce; např. na str. 12 v odstavci „Modifikation“) namísto přejímání příkladů ze sekundární literatury. Škoda jen, že toto nečiní konsekventně na všech místech, kde by to bylo možné (např. hned na str. 13 v kap. Idiomatizität).

Stylistické a formulační chyby (výběrově):

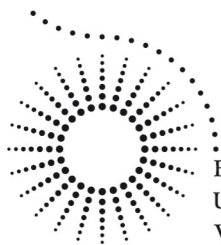
- ◆ Na autorčině stylu je občas znát jistá dosavadní formulační nezkušenost, která se zrcadlí např. na str. 10 v odstavci „Psycholinguistische Festigkeit“, kde autorka zmiňuje, že psycholinguistická stálost má tu výhodu, že je přítomna u všech frazémů, ale ne u všech ve stejné míře. Další popis už ale neuvádí, takže myšlenka zůstává nedokončená.
- ◆ Na str. 10 adjektivum „normal“ ve spojení „normale semantische und morphosyntaktische Regeln“

Gramatické a pravopisné chyby (výběrově):

- ◆ Obsah: Polylexykalität
- ◆ s. 8 beispielweise (ale jinde v textu správně beispielsweise)
- ◆ s. 11 beweisen hat
- ◆ s. 12 der erhöhter Expressivität
- ◆ s. 15 der Wortart
- ◆ s. 26 mit der Anfangsbuchstabe (2x)
- ◆ s. 35, ř. 4 – chybí čárka ... benutzt haben, finde ich ...
- ◆ s. 43 Alle ... Möglichkeiten halte ich auf für passende
- ◆ s. 69 bestehet

Otázky k teoretické části:

- 1) Souhlasíte s Burgerovým tvrzením, že nejdelším frazémy mají formu jedné věty, jak citujete na str. 9? Konfrontujte toto tvrzení s tvrzením na str. 15.
- 2) Na str. 9 zmiňujete *Einwortlexeme* a jejich kontroverzní řazení do frazeologie. Jaký je Váš názor? Patří *Einwortlexeme* do frazeologie? Proč ano / ne? Kvůli idiomaticitě? Ptám se proto, že i když se od hlubšího výkladu této problematiky v teoretické části distancujete, byla jste v praktické části na více

Ústav germánských studií

místech konfrontována s českými ekvivalenty, které vystupují jako juxtaopozice a píší se tedy dohromady jako jedno slovo (např. *standopede* na str. 46; *panebože* na str. 43 ad.).

- 3) Na str. 13 píšete: „Die Forschung unterscheidet jedoch Interpretation des Begriffs *Idiomatizität*. Im weiteren Sinne beinhaltet der Begriff die strukturellen Anomalien, im engeren Sinne nur die semantischen Aspekte.“ Na tomto místě mi chybí odkaz kdo a kde tuto informaci publikuje a zároveň také vybízí k otázce, zda s tímto širokým pojetím idiomatizity souhlasíte i Vy a proč?
- 4) V kapitole ke klasifikaci frazémů zmiňujete dvě skupiny, které vypadají na první pohled velice podobně, totiž *Modellbildungen* a *Zwillingsformeln*. Charakterizujte přesněji jejich rozdíl a vysvětlete, zda se jedná o dvě paralelní skupiny nebo zda by jedna z nich nemohla být podskupinou té druhé.
- 5) Na str. 21 uvádíte k německému frazému *wie Hund und Katze* český ekvivalent *jako kočka a pes*. Neexistuje v češtině také frazeologické přirovnání *jako pes a kočka*?
- 6) Typ nulové ekvivalence, který popisujete s odkazem na Földese (1996, 126) se týká systémové / langueové nebo parolové ekvivalence?

Otázky k praktické části:

- 1) Na str. 36 souhlasíte s překladem *k čertu* jakožto ekvivalentem k *zum Teufel*. Systémově se s Vámi dá jistě souhlasit, ale jedná se o vhodně zvolený ekvivalent např. vzhledem k následujícímu textu „K čertu, zdali a kde má své papíry ...“?
- 2) U analyzovaného frazému *jm in die Hände fallen / kommen* (str. 36n.) se chci zeptat čistě na Vaši jazykovou zkušenost. Jsou frazémy *dostat se někomu do rukou* a *padnout někomu do rukou* dvě varianty / synonyma téhož významu? Anebo se jedná, jak tvrdí SČFI o dva různé významy?
- 3) U frazému *jm etwas ans Herz legen* na str. 38 se ptám, zda jeho český ekvivalent (a vlastně i německý originál) umožňuje vyplnit objekt v akusativu také něčím životným či za je tato pozice vyhrazena pouze nějaké neživotné věci (*jm etwas / jn ans Herz legen*)?
- 4) O frazému *einen Trumpf ausspielen* (str. 40n.) píšete, že se stylistiky neshoduje se svým českým ekvivalentem. Můžeme tedy vůbec mluvit o ekvivalentech, když jsou stylisticky odlišné?

Závěrem lze tedy shrnout, že autorce se podařilo naplnit cíle stanovené pro bakalářskou práci, kterými jsou především samostatná práce se sekundární literaturou a samostatná analýza jazykového materiálu vč. schopnosti kritického náhledu na něj. Shrnuji tedy, že práci i přes některé výše zmíněné výhrady ráda připouštím k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně (1)“ až „velmi dobře (2)“, přičemž konečné hodnocení se bude odvíjet od vlastní obhajoby a také hodnocení oponenta.

Mgr. Věra Hejhalová, Ph.D.